



**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној
финансијској ревизији Општине Србац
за период 01.01-31.12.2017. године**

Број: РВ 019-18

Бања Лука, 15.05.2018. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	10
	4. Набавке.....	13
	5. Припрема и доношење буџета.....	14
	6. Финансијски извјештаји.....	15
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	16
	6.1.1. Приходи и примици	18
	6.1.2. Расходи и издаци.....	20
	6.1.3. Разлика у финансирању	23
	6.2. Биланс успјеха	23
	6.2.1. Приходи.....	23
	6.2.2. Расходи.....	23
	6.2.3. Финансијски резултат	24
	6.3. Биланс стања.....	24
	6.3.1. Актива	24
	6.3.2. Пасива.....	27
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	29
	6.4. Биланс новчаних токова	29
	6.5. Временска неограниченост пословања	29
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	29
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	30

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију Консолидованог финансијског извјештаја Општине Србац који обухвата: Биланс стања, Биланс успјеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима са стањем на дан 31.12.2017. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, Консолидовани годишњи финансијски извјештај за Општину Србац истинито и објективно приказује, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 1200 - 1810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 30 - Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући да нам пруже основ за наше ревизијско мишљење.

Као што је наведено под тачком 6. Извјештаја:

Општина Србац није у обрасцима консолидованих годишњих финансијских извјештаја исказала упоредне податке о приходима, расходима, примицима и издацима који се односе на претходну годину. Будући да, према одредбама члана 27. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, годишњи финансијски извјештаји за јединице локалне самоуправе имају карактер финансијских извјештаја у смислу одредби и захтјева Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (МРС-ЈС), неисказивање упоредних података за претходну годину у билансу успјеха и периодичним извјештајима о извршењу буџета за ревидирану годину представља одступање од одредби МРС-ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи: 15, 23 и 53 – 58).

Општина Србац није у консолидоване финансијске извјештаје за 2017. годину укључила финансијске извјештаје јавних установа Туристичка организација и Центар за културу и спорт, чији су финансијски извјештаји требали да буду саставни дио консолидованих финансијских извјештаја Општине, у складу са чланом 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15.

Као што је наведено под тачкама 6.1 и 6.3. Извјештаја:

Дио позиција у финансијским извјештајима Општине Србац није правилно исказан из сљедећих разлога:

- потцијењени су расходи текућег одржавања за 28.119 КМ (за 20.061 КМ због погрешног планирања и евидентирања расхода текућег одржавања путне

инфраструктуре у оквиру издатака и за 8.058 КМ због неиспостављене фактуре за услуге одржавања јавне расвјете), а прецијењени: краткорочна потраживања за 26.755 КМ (јер није извршена процјена наплативости, односно пренос на сумњива и спорна потраживања), издаци за реконструкцију саобраћајних објеката за 20.061 КМ (због неправилног евидентирања расхода текућег одржавања путне инфраструктуре), краткорочно разграничени приходи за 86.024 КМ (због погрешног рачуноводственог третмана потраживања по основу издатих рјешења за општинске накнаде) и негативан финансијски резултат текуће године за 31.150 КМ (због наведених одступања на позицијама прихода и расхода), што није у складу са члановима 68, 82, 88, 92. и 105. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике;

- разлика у финансирању у обрасцу ПИФ исказана је у негативном износу од 27.165 КМ, а по налазу ревизије иста износи најмање 584.305 КМ (исказана је у мањем износу за најмање 557.140 КМ);
- дио имовине значајне вриједности (зграде и објекти, путеви, улице и друга имовина) у пословним књигама Општине Србац је исказан у вриједности накнадно извршених улагања без почетних признавања.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.2. Извјештаја:

Општина Србац није исказала издатке по основу измирења обавеза из претходних година (обавезе које нису теретиле расходе и издатке у 2016. години) у извршењу буџета за 2017. годину у износу од 549.082 КМ, што није у складу са чланом 118. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.4. Извјештаја:

Биланс новчаних токова није састављен у складу са чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, јер су више исказани новчани токови из инвестиционих активности за 20.061 КМ, а мање новчани токови из пословних активности за исти износ, па Биланс новчаних токова не пружа релевантне информације о новчаним токовима у складу са МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима (параграфи, 21, 22 и 25).

Као што је наведено под тачката 6.6. и 6.7. Извјештаја

Напомене уз финансијске извјештаје нису у потпуности састављене у складу са МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике, јер нису објелодањене информације у вези са примјеном МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 88, тачке а, ц и д), информације о земљишту добијеном без накнаде и информације о разлозима непопуњавања упоредних података за претходну годину.

Временска неограниченост пословања

Финансијски извјештаји Општине Србац су састављени према начелу сталности пословања уз претпоставку да Општина неће обуставити пословање у догледној будућности.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су она питања која су по нашем професионалном мишљењу, била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја за годину која се завршава на дан 31. децембар 2017. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања

описаних у пасусу Основ за мишљење са резервом, нема других питања која треба објавити у извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Начелник Општине Србац је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као последица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 15.05. 2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију Консолидованог финансијског извјештаја Општине Србац за 2017. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијском извјештају Општине Србац за 2017. годину су, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачкама 3, 6.1.1.1. и 6.1.2.1. Извјештаја:

У Општини Србац нису донесена интерна акта у складу са Законом о јавним путевима као што су: одлука о утврђивању мјерила и критеријума за одређивање локалних путева и улица у насељу (члан 10. став 2); стратегија развоја локалних путева и улица у насељу (члан 13. став 4.) и посебан акт којим се прописују послови редовног и ванредног одржавања, рехабилитације и заштите локалних путева и улица у насељу, обим појединих радова и рокови извођења тих радова, подаци о којима се води евиденција и начин вођења тих података (члан 32. став 2). Такође, нису донесени: годишњи план утrophка средстава од концесионе накнаде (дефинисано чланом 32. став 4. Закона о концесијама), програм уређења градског грађевинског земљишта, сходно члану 4. тачка (3) Правилника о обрачуна накнаде трошкова уређења градског грађевинског земљишта и интерни акти којима би се дефинисала јасна правила и критеријуми за расподјелу грантова (омладинским, хуманитарним и другим организацијама и удружењима).

Као што је наведено под тачком 4. Извјештаја:

Код спровођења процедура јавних набавки у 2017. години нису у свим случајевима поштоване одредбе Закона о јавним набавкама, јер за поступак јавне набавке за услуге кетеринга опис предмета набавке није довољно јасно дефинисан и није проведена јавна набавка за угоститељске услуге.

Као што је наведено под тачком 5. Извјештаја:

Буџет није у потпуности припремљен и донесен према јединственој економској буџетској класификацији сходно члану 15. Закона о буџетском систему Републике Српске и у складу са одредбама Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, а План готовинских токова за извршење буџета, не садржи све тражене податке и потребне елементе дефинисане члановима 12 и 13. Закона о трезору.

Као што је наведено под тачком 6.3.1.3 Извјештаја:

Општина Србац није идентификовала и пописала сву потенцијалну имовину на коју, према Закону о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе и Законом о стварним правима, полаже право.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, начелник Општине Србац је такође, одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Општине Србац обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Општине Србац.

Бања Лука, 15.05.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) попис у потпуности врши у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза;
- 2) у консолидоване финансијске извјештаје Општине укључе финансијски извјештаји буџетских корисника - у складу са одредбама члана 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15;
- 3) на дан билансирања врши процјена потраживања са становишта њихове наплативости како је дефинисано чланом 64. став 2. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и да се предузму све законске мјере у циљу ефикасније наплате потраживања по основу непореских прихода;
- 4) нефинансијска имовина у сталним средствима признаје, вреднује и класификује у складу са захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема и одредбама Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике;
- 5) биланс новчаних токова сачињава у складу са чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника;
- 6) напомене уз финансијске извјештаје састављају у складу са захтјевима МРС ЈС и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) запошљавање лица на одређено вријеме врши у складу са чланом 69. Закона о локалној самоуправи и отклоне недостаци који се односе на доношење и усклађивање интерних аката;
- 2) успостављена помоћна књига за нефинансијску имовину у сталним средствима интегрално представи, води у складу са прописаном економском класификацијом и усагласи са главном књигом локалног трезора;
- 3) отклоне утврђени недостаци у вези са примјеном одредби Закона о јавним набавкама који се односе на: дијељење набавки (члан 15. став 6. Закона), спровођење процедура за све набавке и израду тендерске документације (дио везан за предмет набавке);
- 4) активности које се односе на припрему, израду и доношење буџета спроведу у складу са буџетским календаром из члана 28. Закона о буџетском систему и Правилником о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, а план готовинских токова за извршење буџета, доноси сходно члану 12 и 13. Закона о трезору.

Препоручујемо Скупштини општине да:

- 1) донесе потребне интерне акте у складу са: Законом о јавним путевима (члан 10. став 2; члан 13. став 4 и члан 32. став 2), Законом о спорту (члан 10.), Законом о концесијама (члан 32. став 4) и Правилником о обрачуна накнаде трошкова уређења градског грађевинског земљишта (члан 4. тачка 3) и усклади: Одлуку о комуналним таксама као и Одлуку о коришћењу и наплати паркинг простора на подручју Општине Србац (везано за начин убирања и

уплату прикупљених средстава по наведеном основу), са чланом 3. т. а) Закона о комуналним таксама, Одлуку о накнадама и другим правима одборника и радних тијела Скупштине општине Србац са Законом о локалној самоуправи (члан 41. став 4) и Одлуком о висини накнаде за рад чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини.

Препоручујемо директорима јавних установа, чији је оснивач Општина Србац, да обезбиједи да се:

- 1) код спровођења пописа досљедно примјењује Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза у Предшколској установи „Наша радост“ и ЈУ Центар за социјални рад;
- 2) успоставе помоћне књиге за нефинансијску имовину у сталним средствима у складу са чл. 27. Закона о трезору и члановима 7. и 11. Закона о рачуноводству и ревизији у Предшколској установи „Наша радост“ и ЈУ Центар за социјални рад.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о локалној самоуправи;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе;
- Закон о систему јавних служби;
- Закон о раду;
- Закон о доприносима и Правилник о условима, начину обавјештавања, обрачунавања и уплате доприноса;
- Закон о порезу на доходак и Правилник о примјени Закона о порезу на доходак;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске;
- Закон о уређењу простора и грађењу и Одлука о уређењу простора и грађевинском земљишту;
- Закон о водама;
- Закон о јавним путевима;
- Закон о концесијама;
- Закон о заштити од пожара;
- Закон о комуналним таксама;
- Закон о комуналним дјелатностима;
- Закон о спорту и Правилник о категоризацији спортова у Републици Српској;
- Закон о социјалној заштити;
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору;
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем;

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеној РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Општина Србац (у даљем тексту: Општина) налази се у сјеверном дијелу Републике Српске, простире се на површини од 453 км², обухвата 39 насељених мјеста организованих у 19 мјесних заједница гдје живи око 17.000 становника.

Стратегијом развоја општине Србац за период 2010-2020. године утврђени су стратешки циљеви засновани на расположивим природним и створеним ресурсима—пољопривредно земљиште, шуме, воде и залихе руда и минерала. Основни стратешки циљеви су: развијен привредни сектор заснован на преради и одрживом искориштењу локалних ресурса и сировина (нарочито у прехранбеној индустрији); развијено предузетништво на селу и одржива пољопривредна производња; развијена и уравнотежена саобраћајна и комунална инфраструктура; очувана животна средина и афирмисани туристички потенцијали, те развијени људски ресурси и друштвена инфраструктура.

Одлуком Владе Републике Српске Општина је за 2017. годину сврстана у категорију средње развијених јединица локалне самоуправе.

Општина остварује своје надлежности у складу са Уставом, Статутом, Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16) и другим важећим прописима, којима су дефинисана подручја одговорности, надлежности органа и начин финансирања.

Органи Општине су Скупштина и начелник. Скупштина општине је орган одлучивања и креирања политике, а начелник заступа и представља Општину и носилац је извршне власти.

Средства за рад Општине у 2017. години обезбијеђена су из: пореских и непореских прихода; грантова; трансфера између буџетских корисника и примитака од нефинансијске имовине, емисије хартија од вриједности (обвезнице) и зајмова.

Ревизијом су обухваћени консолидовани финансијски извјештаји Општине који укључују финансијске извјештаје општинске управе и нижих буџетских корисника: ЈУ Центар за социјални рад; Предшколска установа „Наша радост“; Агенција за развој малих и средњих предузећа; ЈУ Центар средњих школа „Петар Кочић“ и ЈУ Народна библиотека Србац.

На Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији Општине Србац за период 01.01-31.12.2017. г. није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске извршила је ревизију финансијских извјештаја Општине Србац за период 01.01-31.12.2012. године и саставила Извјештај у којем је, у циљу превазилажења утврђених неправилности, дато 15 препорука.

Провођење препорука датих у том Извјештају о ревизији Консолидованих финансијских извјештаја за кориснике буџета Општине Србац (број: РВ042-13) било је предмет посебног прегледа статуса датих препорука који је извршен 2016. године. У Извјештају о статусу датих препорука (ИП-013-15) утврђено је да је Општина Србац од укупно петнаест датих препорука спровела: десет потпуно, а пет дјелимично (препоруке број 2, 4, 5, 11 и 14).

У току ревизије извршене за 2017. годину, у вези са поменутиим препорукама, утврђено је слjedeће:

- препорука број 2. која се односи на планирање буџета на реалним основама и коришћење средстава посебних намјена искључиво у сврхе предвиђене законом и усвојеним програмима је дјелимично проведена (објашњење је дато у тачкама 5. и 6.1.1.1. овог Извјештаја);
- препорука број 4. која се односи на обавезу да се рачуноводственим политикама прецизно дефинише који издаци се могу сматрати директно приписивим трошковима (према МРС ЈС 17, пар. 30-36), те да се омогући исправно евидентирање приписивог трошка на тачно одређени пројекат (имовинску позицију), је дјелимично проведена, јер нови Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама (којим би се дефинисале наведене процедуре) у Општини још увијек није донесен;
- препорука број 5. која се односи на објелодањавања према захтјевима МРС ЈС 22 – Објелодањавања финансијских информација о општем државном сектору (везано за учешћа у капиталу правних лица чији је оснивач Општина) је проведена (Нота 4. у Забиљешкама уз Консолидовани финансијски извјештај за 2017. годину);
- препоруке број 11. (односи се на састављање образложења уз финансијске извјештаје у складу са захтјевима Међународних стандарда финансијског извјештавања) и 14. (објелодањавања везана за информације о резервисањима и потенцијалним обавезама у складу са параграфима 97 и 100 МРС ЈС 19 – резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина и параграфима 105 – 108 истог стандарда) су дјелимично проведене (објашњено у тачкама 6.6. и 6.7. овог Извјештаја).

Из наведеног слиједи да четири препоруке још увијек нису проведене у потпуности.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Претпоставке за функционисање система интерних контрола Општине дјелимично су дефинисане постојећим интерним актима. Одлуком о оснивању и Правилником о унутрашњој организацији послова и систематизацији радних мјеста општинске управе дефинисана су подручја одговорности, надлежности органа, начин финансирања и функционисања Општине.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста општинске управе систематизована су 72 радна мјеста за 90 извршилаца (без функционера). На дан 31.12.2017. године била су запослена 74 радника на неодређено вријеме, 10 на одређено вријеме и три функционера.

У ЈУ Центар за социјални рад Србац, на систематизовано непопуњено радно мјесто, без спровођења конкурсне процедуре, примљено је лице са статусом запосленог на одређено, умјесто на неодређено вријеме (уговор о раду на одређено вријеме је више пута продужаван у периоду од 26.09.2016. до 30.03.2018. године), што није у складу са чланом 122а. став 3. Закона о локалној самоуправи, јер нису испуњени услови за заснивање радног односа на одређено вријеме (замјена одсутног службеника, повећани обим посла и друго).

Начелник Општине је 01.02.2017. године донио План запошљавања у општинској управи за 2017. годину којим је планиран пријем у радни однос на неодређено вријеме шест службеника и два намјештеника. У 2017. години примљено су два лица на неодређено вријеме. План стручног образовања и професионалног усавршавања запослених у Општини Србац за 2017. године донесен је 01.11.2017. године. Правилник о интерним контролама и интерним контролним поступцима за Општину Србац донесен је 2011. године, а за Предшколску установу „Наша радост“

и ЈУ Центар за социјални рад у 2009. години. Наведени правилници нису усаглашени са измјенама у законској и подзаконској регулативи (буџетски систем, набавке, радни односи, финансијско извјештавање, рачуноводствени прописи, итд.), нити су усклађивани са измјенама интерних прописа, тако да у значајној мјери њихове одредбе нису примјенљиве. Општина и наведени буџетски корисници су у 2018. години донијели нове правилнике о интерним контролама и интерним контролним поступцима.

На основу Упутства о мониторингу буџетске потрошње Општине Србац извршене су активности надгледања у сфери буџетске потрошње, о чему су сачињени одговарајући извјештаји.

Скупштина општине није извршила дио својих надлежности које се односе на сљедеће:

- одлука о уређењу простора и грађевинском земљишту, донесена је у октобру 2017. године, умјесто у року од шест мјесеци од дана доношења Правилника о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације („Службени гласник Републике Српске“, број 115/13), како је дефинисано чланом 191. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13 и 106/15);
- нису донесена интерна акта у складу са Законом о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13) као што су: одлука о утврђивању мјерила и критеријума за одређивање локалних путева и улица у насељу (члан 10. став 2); стратегија развоја локалних путева и улица у насељу (члан 13. став 4.) и посебан акт којим се прописују послови редовног и ванредног одржавања, рехабилитације и заштите локалних путева и улица у насељу, обим појединих радова и рокови извођења тих радова, подаци о којима се води евиденција и начин вођења тих података (члан 32. став 2);
- није донесен програм развоја спорта у складу са чланом 10. Закона о спорту („Службени гласник Републике Српске“, број: 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08);
- Одлуком о накнадама и другим правима одборника и радних тијела Скупштине општине Србац нису дефинисани случајеви у којима одборнику не припада право на одборничку накнаду, што није у складу са чланом 31. став 4. Закона о локалној самоуправи и иста у дијелу којим се дефинише начин обрачуна и висина накнаде члановима општинске изборне комисије, није усклађена са Одлуком о висини накнаде за рад чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 32/16);

Осим наведеног, у функционисању система интерних контрола утврђени су и сљедећи недостаци:

- Општина није донијела акт о процедури уплата на рачун и исплата са рачуна у систему јединственог рачуна трезора како је дефинисано чланом 9. Закона о трезору („Службени гласник Републике Српске, број 28/13 и 103/15);
- одобравање новчаних средстава за новорођену дјецу у периоду 2014-2017. г. вршено је на основу Одлуке о одобравању новчаних средстава за новорођену дјецу за 2013. године У јануару 2018. донесен је Правилник за подршку пронаталитетној политици у Општини;
- помоћна књига за нефинансијску имовину у сталним средствима у Општини није усаглашена са главном књигом и иста није интегрално представљена (води се у два програма и то са стањем на дан 31.12.2016. године у програму „Финова“, а промјене настале у 2017. години у Excelu);
- ревидирани нижи буџетски корисници нису успоставили помоћне књиге за нефинансијску имовину у сталним средствима што није у складу са чланом 27.

Закона о трезору и чланом 11. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, бр. 94/15).

Попис имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године није у потпуности организован и извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16) јер:

- до дана одређеног за попис нису извршене неопходне припремне радње ради што правилнијег и ефикаснијег пописа имовине, што није у складу са чланом 15. Правилника о попису, јер: нису усаглашене помоћне евиденције са главном књигом, нису ажуриране књиговодствене евиденције имовине и обавеза и није у потпуности извршено усаглашавање потраживања и обавеза са дужницима и повјериоцима;
- пописне комисије нису поступиле сходно члану 17. став 4, 5 и 8. Правилника о попису, односно нису сачиниле пописне листе у два примјерка, исте нису овјерене од стране одговорног лица са уписаним датумом примопредаје, попис имовине (намјештај, постројења и опрема) није извршен према врстама имовине и у пописне листе нису унесене стварне вриједности (имовина је пописана количински по канцеларијама);
- није извршен стварни попис зграда и објеката (пословни објекти, путна инфраструктура) већ су подаци преузети из евиденције помоћне књиге за основна средства, а није извршен ни попис ванбилансне евиденције;
- пописне листе имовине у Територијалној ватрогасној јединици не садрже податке о вриједностима и упоредним стањима по попису и по књигама, што није у складу са чланом 18. став од 1 до 3. Правилника о попису;
- извјештаји појединих пописних комисија нису сачињени у складу са чл. 20. став 1 до 4. наведеног Правилника, јер не садрже податке о: почетку и завршетку пописа, стручној и професионалној квалификацији, (као и о радном ангажману) лица ангажованих на попису и упоредне прегледе стања по попису и по књигама.

Ревизијом пописа код нижих буџетских корисника чији се извјештаји консолидују у финансијске извјештаје Општине, утврђене су сљедеће неправилности:

Предшколска установа „Наша радост“: прије пописа није у потпуности извршено усаглашавање потраживања и обавеза са дужницима и повјериоцима, пописана имовина (опрема, намјештај и ситан инвентар) нема инвентурне бројеве. Извјештај о попису није састављен у складу са чланом 20. Правилника о попису (не садржи датуме почетка и завршетка пописа, податке о стручној и професионалној квалификацији, као и о радном ангажману лица ангажованих на попису).

ЈУ Центар за социјални рад: пописана имовина (опрема, намјештај и ситан инвентар) нема инвентурне бројеве, Извјештај комисије о попису не садржи податке о стручној и професионалној квалификацији, као и о радном ангажману лица ангажованих на попису.

Из свега наведеног произилази да систем интерних контрола није функционисао на начин како би се у потпуности обезбиједило истинито и фер извјештавање, довољна ефикасност пословања и усклађеност са законским и другим прописима, што је осим у овом дијелу, наведено и у тачкама: 4, 5 и 6 овог Извјештаја.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се:

- **запошљавање радника на одређено вријеме врши у складу са чланом 69. Закона о локалној самоуправи;**
- **донесе акт о процедури уплата и исплата са рачуна сходно члану 9. Закона о трезору;**

- **успостављена помоћна књига за нефинансијску имовину у сталним средствима интегрално представи, води у складу са прописаном економском класификацијом и усагласи са главном књигом локалног трезора;**
- **попис врши у потпуности у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза.**

Скупштини општине препоручујемо:

- **да донесе потребне интерне акте у складу са Законом о јавним путевима (члан 10. став 2; члан 13. став 4 и члан 32. став 2) и Законом о спорту (члан 10.) и**
- **да Одлуку о накнадама и другим правима одборника и радних тијела Скупштине општине Србац усклади са Законом о локалној самоуправи (члан 41. став 4) и Одлуком о висини накнаде за рад чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини.**

Директорима ЈУ за предшколско васпитање и образовање „Наша радост“ и ЈУ Центар за социјални рад препоручујемо да обезбиједи да се:

- **попис врши уз досљедну примјена Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза,**
- **успоставе помоћне књиге за нефинансијску имовину у сталним средствима у складу са чл. 27. Закона о трезору и чланом 11. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.**

4. Набавке

Општина је 02.03.2017. године донијела План јавних набавки за 2017. годину а затим и пет измјена и допуна којима је предвиђено 75 јавних набавки чија је укупна вриједност 784.854 КМ без пореза на додану вриједност (у даљем тексту: ПДВ), од чега за радове 120.108 КМ, робе 201.203 КМ и услуге 463.543 КМ. Од планираних, 14 јавних набавки процијењене вриједности од 132.108 КМ (поштанске услуге, телекомуникационе услуге, расходи електричне енергије, услуге противградне заштите и др.) је по члану 10. став 1, тачка д) изузето од примјене Закона о јавним набавкама („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 39/14).

Према извјештају о набавкама, у 2017. години је покренуто и окончано 67 поступака јавних набавки (без набавки које су изузете од примјене закона о јавним набавкама) уговорене вриједности од 562.213 КМ (без ПДВ-а), од чега је: 12 конкурентских захтјева за достављање понуда у вриједности од 182.605 КМ, четири преговарачка поступка без објављивања од 133.095 КМ, два отворена поступка од 64.862 КМ, 48 директних поступака у вриједности од 153.679 КМ и један поступак набавке услуге из Анекса II дио Б у износу од 27.972 КМ.

Код ревизијом обухваћених поступака јавних набавки утврђене су неправилности у односу на Закон о јавним набавкама и то:

- **за штампарске услуге су проведене три процедуре јавне набавке путем директног споразума у укупној вриједности од 11.683 КМ (без ПДВ-а), умјесто провођења процедуре јавних набавки путем конкурентског захтјева. Такође, за одржавање јавне расвјете на подручју Општине проведено је поступак јавне набавке путем конкурентског захтјева у износу од 7.228 КМ и два поступка путем директног споразума (на износе од 5.949 КМ и 5.958 КМ без ПДВ-а), а за санацију улица и локалних путева три директна поступка јавне набавке у**

укупном износу од 17.052 КМ (без ПДВ-а), умјесто провођења процедуре јавних набавки путем конкурентског захтјева, чиме је извршено дијелење јавних набавки, што није у складу са чланом 15. став 6. Закона,

- за поступак јавне набавке услуга „Припреме и доставе хране за запослене у општинској управи општине Србац – кетеринг“, опис предмета јавне набавке није довољно јасно дефинисан,
- није проведена процедура јавне набавке за угоститељске услуге.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се отклоне неправилности у вези са примјеном Закона о јавним набавкама који се односе на дијелење набавки, припрему тендерске документације и спровођење процедура за све набавке уз досљедну примјену поменутог Закона.

5. Припрема и доношење буџета

Одлуке о буџету и извршењу буџета за 2017. годину у износу од 6.500.000 КМ, Скупштина Општине је усвојила 29.12.2016. године. Одлука о усвајању ребаланса буџета за 2017. годину у износу од 10.350.000 КМ донесена је 26.12.2017. године којом су планирани: порески приходи од 5.080.400 КМ, непорески приходи од 1.251.300 КМ, грантови од 48.300 КМ, трансфери између буџетских јединица од 300.000 КМ, примици за нефинансијску имовину од 20.000 КМ и примици од задуживања од 3.650.000 КМ.

Буџетска потрошња, у истом износу, планирана је за: текуће расходе у износу од 5.709.300 КМ (расходи за лична примања запослених 2.401.200 КМ, расходи по основу коришћења роба и услуга 1.108.100 КМ, расходи финансирања и други финансијски трошкови 362.900 КМ, субвенције 30.000 КМ, грантови 641.000 КМ, дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета 969.100 КМ и расходи по судским рјешењима 197.000), издатке за нефинансијску имовину у износу од 251.700 КМ, издатке за отплату дугова у износу од 3.077.000 КМ и остале издатке од 1.364.000 КМ.

Након ребаланса буџета за 2017. годину, донесено је 13 одлука о реалокацијама у укупном износу од 73.646 КМ.

Скупштина општине је 28.11.2017. године донијела Дугорочни план за измирење неизмирених обавеза општине Србац сходно члану 30. став 1. Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15) на који је Фискални савјет Републике Српске дао позитивно мишљење. До завршетка ове ревизије Скупштина општине није разматрала ни усвојила извјештај о извршењу буџета за 2017. годину.

Ревизијом припреме и доношења буџета утврђено је слједеће:

- код доношења буџета није у потпуности поштован буџетски календар, а дио буџетских корисника (организације и удружења из области спорта) није општинском органу управе надлежном за финансије доставио буџетски захтјев за фискалну 2017. годину, што није у складу са чланом 28. Закона о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 121/12, 52/14, 103/15 и 15716),
- надлежно одјељење је сачинило план готовинских токова за извршење буџета, али исти не садржи све тражене податке и потребне елементе дефинисане члановима 12. и 13. Закона о трезору,
- Буџет није у потпуности припремљен и донесен према јединственој економској буџетској класификацији сходно члану 15. Закона о буџетском систему Републике Српске и у складу са одредбама Правилника о буџетским

класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике јер: у оквиру расхода режијског материјала планирани су расходи по основу закупа (услуге изнајмљивања апарата за копирање и др.), расходи по основу текућег гранта на расходима утрошка погонског горива, услуге чишћења јавних површина на позицији услуга одржавања зелених површина, расходи по основу капиталног гранта на расходима по основу текућих грантова, субвенције јавним установама Радио Србац и Центар за културу и спорт планиране су у оквиру осталих текућих грантова, дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите (смјештај штићеника у специјализованим установама и хранитељским породицама и социјална здравствена заштита незапослених лица) погрешно су планиране у оквиру дознака грађанима и др.

Препоручујемо начелнику општине да обезбиједи да се активности које се односе на припрему, израду и доношење буџета спроведу у складу са буџетским календаром из члана 28. Закона о буџетском систему и Правилником о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, а план готовинских токова за извршење буџета, доноси сходно члановима 12. и 13. Закона о трезору.

6. Финансијски извјештаји

У обрасцима финансијских извјештаја: Биланс успјеха, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима за 2017. годину нису попуњене колоне које се односе на претходну годину што није у складу са члановима 18, 19, 40, 43. и 44. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17). Одступање у примјени одредби Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника које се односи на исказивање упоредних података о приходима, расходима, примицима и издацима за претходну годину је посљедица примјене новог Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике којим су измијењени структура и садржај појединих позиција (прихода, расхода, примитака и издатака). Због тих промјена и због увођења нових позиција које нису биле садржане у ранијем контом плану, ретроактивно преправљање података презентованих у финансијским извјештајима за претходну годину није вршено (члан 125. став 3. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике).

Према одредбама члана 27. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, годишњи финансијски извјештаји за јединице локалне самоуправе имају карактер финансијских извјештаја у смислу одредби и захтјева Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (МРС-ЈС), тако да неисказивање упоредних података за претходну годину у билансу успјеха и периодичним извјештајима о извршењу буџета за ревидирану годину представља одступање од одредби МРС-ЈС 1: Презентација финансијских извјештаја (параграфи: 15,23 и 53 – 58).

Уз обрасце годишњих финансијских извјештаја буџетски корисници су дужни да, поред осталог, сачине и писано образложење уз посебан осврт на узроке значајних разлика у односу на план и претходну годину и било каква друга кретања финансијских показатеља, у складу са чланом 46. став 5. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 1 Презентација финансијских извјештаја, што Општина није учинила.

Општина није у своје консолидоване финансијске извјештаје за 2017. годину укључила финансијске извјештаје јавних установа Туристичка организација и Центар за културу и спорт (које финансијско пословање обављају ван главне књиге

локалног општинског трезора), чији су финансијски извјештаји требали да буду саставни дио консолидованих финансијских извјештаја Општине, у складу са чланом 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се у консолидоване финансијске извјештаје Општине укључе финансијски извјештаји буџетских корисника - у складу са одредбама члана 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

С обзиром на то да су поједине трансакције из 2016. године (евидентирани и неевидентирани) имале директан утицај и на извршење буџета за 2017. годину, а узимајући у обзир и исказивање упоредних података о приходима, расходима, примицима и издацима за претходну годину у финансијском извјештају за 2017. годину (како је наведено у тачки 6. овог Извјештаја), у току ревизије је извршен преглед документације у вези са тим трансакцијама у мјери у којој би се стекло разумно увјеравање о тачности и фер презентацији извршења буџета за 2016. годину, те сачинио и објавио ревизорски извјештај, који садржи мишљење о Консолидованом финансијском извјештају Општине за 2017. годину.

Буџет Општине Србац за 2016. годину није усвојен из разлога што Скупштина општине у периоду од априла 2015. до новембра 2016. године није извршавала своје надлежности утврђене чланом 30. Закона о локалној самоуправи јер није одржала ни једну сједницу у наведеном периоду. Из тог разлога у складу са чланом 38. став 2) Закона о буџетском систему Републике Српске, након што је Скупштини општине у јануару 2016. године упућен Нацрт буџета заједно са препоруком Министарства финансија (сагласност од 29.12.2015. године и када је постало извјесно да Скупштина општине неће засиједати у циљу разматрања истог, начелник Општине је донио Оперативне финансијске планове за период привременог финансирања и то 15.01.2016. године за први квартал (буџетски оквир је планиран у износу од 1.635.250 КМ), а 28.03.2016. године за други квартал 2016. године у износу од 1.635.250 КМ. Министарство управе и локалне самоуправе је актом од 21.06.2016. године упозорило Скупштину општине да се одлукама о привременом финансирању може вршити финансирање Општине најдуже за период од 01.01. до 30.06.2016. године и да се, уколико буџет не буде усвојен до 30.06.2016. године, средства са рачуна Општине не могу користити све до усвајања буџета. Наведеним актом (с обзиром да Скупштина општине не извршава своје Законом о локалној самоуправи утврђене надлежности - чланом 30. дефинисано је да је у надлежности Скупштине општине доношење буџета Општине, а чланом 33б. да се сједнице Скупштине заказују по потреби, а најмање једном у два мјесеца), у смислу одредбе члана 91. став 2. Закона о локалној самоуправи Скупштина је упозорена да ће надлежно Министарство поднијети тужбу ради изрицања привремене мјере којом ће се обезбиједити финансирање основних функција Општине до доношења буџета за 2016. године што је и учињено. Будући да Општина у остављеном року до 01.07.2016. године није доставила одговор, односно доказ да је поступљено у складу са упозорењем, Окружни суд у Бања Луци је 13.07.2016. године донио Рјешење којим се тужба уважава и изриче привремена административна мјера којом се одређује да ће се извршити привремено финансирање Општине сразмјерно средствима коришћеним у истом периоду у буџету Општине у претходној 2015. години (буџетски оквир је износио 3.269.648 КМ) све док Скупштина општине не донесе буџет за 2016. годину.

Висина буџета, у складу са одобреним оперативним финансијским плановима Општине за период привременог финансирања је 6.540.148 КМ. За текуће трошкове планиран је износ од 4.961.053 КМ, а за издатке 1.579.095 КМ (од чега капитални издаци износе 630.449 КМ, а издаци за отплату дугова 948.646 КМ).

На основу извршеног прегледа, утврђено је да су у обрасцу Периодичног извјештаја о извршењу буџета по фондовима, за период 01.01 - 31.12.2016. године исказани буџетски приходи и примици у износу од 6.563.628 КМ и буџетски расходи и издаци у износу од 6.553.492 КМ, односно суфицит у износу од 10.135 КМ.

На позицији осталих расхода обрачунског карактера евидентирани су текући расходи у износу од 582.818 КМ за које, оперативним финансијским плановима у условима привременог финансирања нису била обезбијеђена средства, тако да наведени износ није ушао у извршење буџета за 2016. годину.

У извршење буџета за 2016. годину нису ушли ни расходи за помоћ породицама за свако новорођено дијете у износу од 56.000 КМ, за које су донијети закључци, али нису извршена евидентирања у главној књизи (укупни расходи по овом основу износе 101.000 КМ, а евидентирани су у износу од свега 45.000 КМ). Разлика од 56.000 КМ исплаћена је у 2017. години и преко позиције осталих издатака ушла у извршење буџета за ту годину.

Текући расходи се односе на: расходе за лична примања (425.167 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (51.610 КМ) и дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Општине које се највећим дијелом односе на сталну новчану помоћ и додатак за његу и помоћ другог лица (106.041 КМ), евидентирани су као обрачунски расходи. Од 582.818 КМ ових обавеза, у 2017. години су исплаћене обавезе у укупном износу од 549.083 КМ (разлика од 33.735 КМ није исплаћена). Наведени износ није приказан као извршење буџета за 2017. годину.

Узимајући у обзир текуће расходе који су евидентирани као обрачунски расходи и текуће расходе који нису евидентирани, извршење буџетских расхода и издатака у 2016. години је мање приказано за 638.818 КМ, а буџетски резултат више за наведени износ, односно умјесто суфицита од 10.135 КМ, реално је остварен непокривени буџетски дефицит од најмање 628.683 КМ. По том основу су у 2017. години измирене обавезе у износу од 605.083 КМ које се сходно члану 118. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, исказују на позицији осталих издатака и терете буџетски резултат те године.

У обрасцу Периодичног извјештаја о извршењу буџета по фондовима, за период 01.01 - 31.12.2017. године исказани су буџетски приходи и примици у износу од 10.572.479 КМ и буџетски расходи и издаци у износу од 10.599.644 КМ па је исказана негативна разлика у финансирању у износу од 27.165 КМ.

До завршетка ревизије није разматран Извјештај о извршењу буџета за 2017. годину (према програму рада Скупштине Општине, разматрање је планирано за крај маја 2018. године).

У односу на план од 10.350.000 КМ дефинисан Одлуком о ребалансу буџета за 2017. годину, исказана буџетска потрошња од 10.599.644 КМ представља веће извршење за 249.644 КМ. Међутим, с обзиром на мање исказане расходе текућег одржавања за 8.058 КМ и остале издатке од 549.082 КМ (објашњено под тачкама 6.1.2.1 и 6.1.2.2. Извјештаја), извршење буџета по налазу ревизије износи најмање 11.156.784 КМ.

6.1.1. Приходи и примици

Општина је исказала приходе и примитке у износу од 10.572.479 КМ, од чега на фонду 01 (буџет у ужем смислу) износ од 10.286.125 КМ (приходи од 6.612.651 КМ и примици од 3.673.474 КМ) - што је за 1 % мање у односу на план – и фонду 05 (фонд по посебним пројектима) приходе од 286.354 КМ.

6.1.1.1. Приходи

Порески приходи исказани су у износу од 4.988.173 КМ, што је за 2% мање у односу на план. Пореске приходе највећим дијелом чине индиректни порези прикупљени преко Управе за индиректно опорезивање (УИО), порези на лична примања и приходе од самосталне дјелатности и порези на имовину.

Непорески приходи исказани су у износу од 1.266.115 КМ, што је 1% више у односу на план. Чине их приходи од: закупа и ренте (17.158 КМ), административних накнада и такси (63.172 КМ), комуналних накнада и такси (178.272 КМ), накнада по разним основама (773.497 КМ), пружања јавних услуга (194.421 КМ - од чега су приходи нижих буџетских корисника 180.919 КМ), новчаних казни (545 КМ) и остали непорески приходи (39.050 КМ).

Накнаде по разним основама исказане су у износу од 773.497 КМ, а односе се на накнаде за: уређење грађевинског земљишта (26.171 КМ), коришћење грађевинског земљишта (16.310 КМ), коришћење минералних сировина (21.106 КМ), промјену намјене пољопривредног земљишта (12.449 КМ); затим накнаде по: Закону о шумама (398.240 КМ), Закону о водама од 73.495 КМ (од чега, накнада за извађени материјал из водотока износи 12.466 КМ), Закону о заштити од пожара (55.899 КМ); комуналну накнаду (96.090 КМ) и концесионе накнаде за коришћење природних и других добара/земљиште (73.722 КМ).

Накнаде по основу Закона о водама исказане су у износу од 73.495 КМ. Начелник Општине је 18.07.2017. године донио Одлуку о утрошку ових средстава за 2017. годину. Планирани приходи од водних накнада у 2017. години су 65.000 КМ, а Одлуком је дефинисано да ће се користити за: изградњу водовода у Жупском Разбоју – IFAD Пројекат у износу до 40.000 КМ; „Канал Ина“ (дио) - Повелич - Смајинци, крчење и измуљивање (у оквиру пројекта UNDP „Интегрисање климатских промјена у смањењу ризика од поплава у сливу ријеке Врбас) до износа од 17.000 КМ и кошење канала на подручју општине Србац до износа од 8.000 КМ. На План утрошка по наведеном Програму није прибављена сагласност од стране ЈУ „Воде Српске“ и надлежног Министарства како је то прописано чланом 17. став 2. Тачка б) Закона о водама („Службени гласник Републике Српске“, број: 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17).

За намјене по Одлуци о утрошку средстава од водних накнада, утрошена су средства у износу од 51.064 КМ, а Скупштина општине Србац је на сједници од 20.02.2018. године усвојила Информацију о утрошку средстава од ових накнада. Наведена Информација није достављена Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

Скупштина општине Србац је за 2017. годину донијела: Одлуку о коришћењу средстава од накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта; Програм коришћења средстава од накнада које предузећа и друга правна лица обрачунавају и уплаћују за реализацију посебних мјера заштите од пожара и Програм коришћења средстава од накнада од продаје шумских дрвних сортимената и усвојила извјештаје о њиховој реализацији.

Концесиона накнада се највећим дијелом односи на концесије за коришћење пољопривредног земљишта у власништву Општине/Републике, а наплаћена је у износу од 73.722 КМ. Скупштина општине није донијела Годишњи план утрошка

средстава од концесионе накнаде, што није у складу са чланом 32. став 4. Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број 59/13).

Приход од накнаде за уређење градског грађевинског земљишта исказан је у износу од 26.171 КМ. Скупштина општине није донијела програм уређења градског грађевинског земљишта, што није у складу са чланом 4. тачка (3) Правилника о обрачуна накнаде трошкова уређења градског грађевинског земљишта („Службени гласник Републике Српске“, број 34/14).

Општина је 18.12.2013. године донијела Одлуку о коришћењу и наплати паркинг простора на подручју Српца. Чланом 4. наведене Одлуке дефинисано је да управљање паркиралиштем и наплату паркинга, Општина повјерава правном лицу у складу са законом. Општина је провела процедуру јавне набавке и са јединим понуђачем фирмом „Борац“ д.о.о. Србац закључила Уговор о коришћењу и наплати паркинг простора, на основу којег је ово правно лице вршило наплату накнаде за паркирање. Према члану 3. т. а) Закона о комуналним таксама („Службени гласник Републике Српске“, број 4/12), приход од коришћења простора за паркирање моторних, друмских и прикључних возила на уређеним и обиљеженим мјестима, која је за то одредила Скупштина општине, је приход буџета Општине (приход од комуналних такси), а прикупљена средства која су наплаћена од корисника паркинга се уплаћују на рачун Општине. По наведеном основу потцијењени су приходи Општине од комуналних такси, као и расходи уговорених услуга који су мање исказани за вриједност услуге одржавања паркинг мјеста и наплате паркирања. Општина својом Одлуком о комуналним таксама није обухватила и комуналну таксу за коришћење обиљеженог паркинг простора.

Препоручујемо Скупштини општине да:

- **донесе програм уређења градског грађевинског земљишта и програм коришћења средстава од концесионих накнада и**
- **Одлуку о комуналним таксама као и Одлуку о коришћењу и наплати паркинг простора на подручју Општине Србац, усклади са чланом 3. т. а) Закона о комуналним таксама.**

Грантови су исказани у износу од 79.943 КМ и то на фонду (01) 53.640 КМ, што је 11% више у односу на планиране и на фонду (05) 26.303 КМ. Најзначајнији су капитални грантови добијени од грађана у износу од 52.340 КМ и то за суфинансирање изградње пута у Илићанима (45.500 КМ) и изградњу водовода у Ђукалима (6.840 КМ).

Трансфери између буџетских јединица различитог нивоа власти исказани су у износу од 564.774 КМ од чега на фонду (01) 304.723 КМ, што је 2% више од плана (односе се на трансфер од Министарства здравља и социјалне заштите за ЈУ Центар за социјални рад), а на фонду (05) 260.051 КМ (односе се на пројекте које заједнички финансирају Општина и Министарство, пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Јединица за координацију пројеката и то: пројекат „Изградња система за водо-снабдијевање, Општина Србац“ дио који финансира Јединица за координацију пројекта у износу од 87.627 КМ и пројекат „Санација локалног пута Општина Србац“ у износу од 172.424 КМ).

6.1.1.2. Примици

Примици су исказани у износу од 3.673.474 КМ, а односе се на примитке: за непроизведену сталну имовину од продатог земљишта (23.474 КМ) и од узетих зајмова (3.650.000 КМ) - од издатих хартија од вриједности у износу од 3.500.000 КМ (III емисија општинских обвезница) и краткорочног кредитног задужења код „Raiffeisen Bank“ у износу од 150.000 КМ.

Средствима треће емисије општинских обвезница извршен је пријевремени откуп обвезница I и II емисије и измирење доспјелих обавеза по основу њих, затим измирење дуга према Пореској управи Републике Српске по основу репрограма и пријевремена отплата дугорочног задужења у Новој банци а. д. Бања Лука.

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци су исказани у износу од 10.599.644 КМ, од чега на фонду (01) 10.313.291 КМ и на фонду (05) 286.353 КМ. Чине их: текући расходи од 5.708.666 КМ (на фонду 01), издаци за нефинансијску имовину од 468.243 КМ (на фонду 01 од 181.890 КМ и на фонду 05 од 286.353 КМ), издаци за отплату дугова од 3.075.424 КМ (на фонду 01) и остали издаци од 1.347.311 КМ (на фонду 01). По налазу ревизије потцијењени су текући расходи за износ од 28.119 КМ, а издаци за 529.021 КМ.

За све позиције на којима је исказано извршење веће од ребалансом предвиђеног, извршене су прерасподјеле са других позиција.

6.1.2.1. Расходи

Расходи за лична примања исказани су у износу од 2.395.575 КМ, а односе се на расходе за бруто плате од 2.207.259 КМ и расходе за бруто накнаде и остала лична примања запослених од 188.316 КМ. Обрачун плата у Општинској управи вршен је на основу Колективног уговора за запослене у општинској управи Србац од 23.01.2017. године.

Расходи по основу коришћења роба и услуга исказани су у износу од 1.119.218 КМ (све на фонду 01). Исказано извршење је веће за 1% у односу на ребаланс буџета.

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у износу од 193.696 КМ (у односу на план извршени су више за 5%), а чине их расходи за: утрошену енергију (107.824 КМ), комуналне услуге (20.203 КМ), комуникационе услуге (58.553 КМ) и услуге превоза (7.116 КМ).

Расходи за режијски материјал исказани су у износу од 38.672 КМ, а у оквиру којих су погрешно класификоване услуге изнајмљивања и одржавања копир апарата (што је већ наведено у дијелу који се односи на доношење буџета), у износу од 13.010 КМ. На тај начин су расходи за режијски материјал прецијењени, а расходи за закуп и текуће одржавање потцијењени за наведени износ.

Расходи за материјал за посебне намјене исказани су у износу од 37.655 КМ, а највећим дијелом се односе на материјал (намирнице) за справљање obroка за кориснике услуга Предшколске установе „Наша радост“ Србац. Исказано извршење је за 2% веће у односу на ребаланс буџета.

Расходи за текуће одржавање исказани су у износу од 106.003 КМ, а чине их трошкови одржавања: зграда од 15.665 КМ, осталих грађевинских објеката од 57.338 КМ (највећим дијелом се односе на одржавање објеката друмског саобраћаја од 52.898 КМ), опреме од 17.943 КМ и остало текуће одржавање од 15.056 КМ.

Расходи текућег одржавања су потцијењени за износ од 28.119 КМ: за 20.061 КМ због погрешног планирања и евидентирања расхода текућег одржавања путне инфраструктуре на позицији нефинансијске имовине у сталним средствима - објашњено под тачком 6.3.1.3. овог Извјештаја и за 8.058 КМ због неиспостављања фактуре за услуге одржавања јавне расвјете (фактура је од стране добављача испостављена тек у 2018. години). За износ од 8.058 КМ потцијењене су обавезе из пословања, а резултат текуће године је прецијењен за исти износ.

Расходи по основу путовања и смјештаја исказани су у износу од 34.340 КМ, што је 9% мање од плана (највећим дијелом се односе на утрошак погонског горива за општинска возила).

Расходи за стручне услуге исказани су у износу од 88.373 КМ, а у односу на ребаланс су извршени мање за 2%. Најзначајнији су расходи за: поштанске услуге за трансфер дознака корисницима сталне новчане помоћи и накнаде за његу другог лица (12.822 КМ), услуге финансијског посредовања и емитовања хартија од вриједности (5.769 КМ), осигурање возила, запослених и имовине Општине (10.943 КМ), услуге штампања (19.735 КМ), услуге објављивања тендера, огласа и информативног текста (11.467 КМ), услуге рекламе и информисања (2.592 КМ), геодетске услуге (6.939 КМ), одржавање програма и лиценци (12.457 КМ) и остале стручне услуге (5.649 КМ).

Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине исказани су у износу од 257.796 КМ, а односе се на расходе за: услуге одржавања зелених површина (149.970 КМ), зимску службу (27.349 КМ), утрошак електричне енергије за јавну расвјету (75.440 КМ) и остале услуге одржавања јавних површина (5.037 КМ). У односу на ребаланс, већи су за 8%.

Остали некласификовани расходи исказани су у износу од 362.683 КМ колико је и одобрено ребалансом. Најзначајнији су расходи за: стручно усавршавање запослених (6.348 КМ), бруто накнаде волонтерима (11.575 КМ), бруто накнаде члановима комисија и радних тијела (23.579 КМ), бруто накнаде одборницима (210.570 КМ), бруто накнаде по уговорима о дјелу (15.890 КМ), бруто накнаде за привремене и повремене послове (4.485 КМ), остале бруто накнаде (13.018 КМ), репрезентацију (27.612 КМ), остале порезе, доприносе и чланарине (9.916 КМ) и остали непоменути расходи (39.690 КМ). У Општини и код ревидираних нижих буџетских корисника, по основу уговора о дјелу нису достављани извјештаји о извршењу услуга.

Расходи финансирања и други финансијски трошкови исказани су у износу од 364.749 КМ, а односе се на расходе: по основу камата на хартије од вриједности (157.743 КМ), по основу камата на примљене зајмове у земљи (181.982 КМ), затезних камата (1.120 КМ) и трошкове сервисирања примљених зајмова (23.904 КМ). У односу на ребаланс извршени су више за 1%.

Субвенције су исказане у износу од 30.000 КМ, а односе се на подстицај за запошљавање. На основу Правилника о критеријумима, поступку и начину остваривања новчаних подстицаја за запошљавање на подручју Општине, проведена је конкурсна процедура (јавни позив) за расподјелу средстава за ову намјену. Средства су распоређена према утврђеној Листи о расподјели средстава (услове су испунила четири производна предузећа која су запослила укупно 27 нових радника). Субвенције јавним установама у износу од најмање 190.000 КМ (Радио Србац и Центар за културу и спорт) погрешно су класификоване у оквиру осталих текућих грантова, тако да су су расходи за субвенције јавним нефинансијским субјектима потцијењени, а расходи за остале текуће грантове прецијењени за наведени износ.

Грантови су исказани у износу од 636.390 КМ, а односе се на: текуће грантове непрофитним субјектима у земљи у износу од 143.700 КМ (текући грантови: политичким организацијама од 15.000 КМ, хуманитарним организацијама од 22.200 КМ, спортским и омладинским организацијама и удружењима од 87.500 КМ, организацијама и удружењима у области образовања, науке и културе од 19.000 КМ) и остале текуће грантове у земљи у износу од 492.690 КМ (најзначајнији су текући грантови за: ЈУ Центар за културу и спорт од 105.000 КМ, Радио Србац од 85.000 КМ, Борачку организацију од 55.000 КМ, противградну заштиту од 27.000

KM, удружење грађана „Цезар“ од 14.000 KM, удружење ратних војних инвалида од 19.300 KM, Туристичку организацију Србац од 15.000 KM, удружење родитеља дјецe са посебним потребама од 21.200 KM, културне и спортске манифестације од 18.898 KM, ШГ „Градишка“ за реконструкцију шумских путева од 30.000 KM, пројекте које суфинансира UNDP од 20.924 KM и др.).

Општина није донијела интерне акте којима би се дефинисала јасна правила и критеријуми за расподјелу грантова (омладинским, хуманитарним и другим организацијама и удружењима) чиме би се осигурала једнакост и транспарентност приликом расподјеле јавних средстава.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се донесу интерни акти којима би се дефинисала јасна правила и критеријуми за расподјелу грантова, чиме би се осигурала једнакост и транспарентност приликом расподјеле јавних средстава и праћење постигнутих ефеката.

Дознаке на име социјалне заштите исказане су у износу од 965.819 KM, а односе се на: сталну новчану помоћ која се исплаћује штићеницима установа социјалне заштите (207.265 KM), додатак за помоћ и његу другог лица (319.489 KM), помоћ за оспособљавање за рад (19.900 KM), текуће помоћи породицама палих бораца (67.269 KM), текуће помоћи ученицима, студентима и појединцима у области науке и културе (45.000 KM) и остале текуће дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова (305.802 KM). Од осталих текућих дознака најзначајније су: једнократна помоћ социјално угроженим лицима од 47.016 KM, превоз ученика од 9.040 KM, алтернативни смјештај од 7.200 KM, помоћ за свако новорођено дијете од 34.500 KM, подстицај за пољопривреду од 30.600 KM, дознаке установама социјалне заштите за смјештај штићеника од 109.450 KM, дознаке за смјештај штићеника у хранитељским породицама од 17.935 KM и дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите незапосленима од 43.039 KM).

Расходи по судским рјешењима исказани су у износу од 196.915 KM. Односе се на расходе за исплату: главнице по судским пресудама (76.035 KM), камате (63.717 KM), адвокатских трошкова (3.745 KM) и осталих расхода по судским рјешењима (53.417 KM).

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 4.888.962 KM, а односе се на издатке за нефинансијску имовину (468.243 KM), издатке за отплату дугова (3.075.424 KM) и остале издатке (1.347.311 KM). Исказани су на фонду 01 у износу од 4.602.609 KM и фонду 05 од 286.353 KM.

Издаци за нефинансијску имовину исказани су у износу од 468.243 KM (на фонду 01 181.890 KM и на фонду 05 286.353 KM). Издаци за нефинансијску имовину односе се на издатке за: изградњу и прибављање грађевинских објеката од 114.683 KM (27.056 KM на фонду 01 и 87.627 KM на фонду 05), инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката од 324.972 KM (на фонду 01 126.246 KM и фонду 05 198.726 KM), набавку постројења и опреме од 26.572 KM и прибављање земљишта од 2.016 KM. Према налазу ревизије, како је објашњено у тачки 6.3.1.3. Извјештаја, због погрешне класификације ови издаци су прецијењени за 20.061 KM.

Издаци за отплату дугова исказани су у износу од 3.075.424 KM, а односе се на издатке за отплату главнице по хартијама од вриједности (2.131.167 KM) и издатке за отплату главнице примљених зајмова у земљи (944.257 KM). Највећим дијелом се односе на пријевремену отплату кредита код „Нове банке“ а. д. Бања Лука и пријевремени откуп општинских обвезница I и II емисије (тачка 6.3.2.2 Извјештаја).

Остали издаци исказани су у износу од 1.347.311 КМ, а највећим дијелом се односе на: отплату репрограмираних обавеза (према добављачима, Пореској управи Републике Српске и др.) у укупном износу од 903.700 КМ, обавезе по основу накнаде за пронаталитетну политику (из 2016. године) од 56.000 КМ, обавезе за накнаду по основу пријевремене отплате дугорочног кредита „Нове банке“ а. д. Бања Лука од 5.320 КМ, обавезе према фондовима којима управља Инвестиционо-развојна банка Републике Српске (Фонду за развој и запошљавање републике Српске, Акцијском фонду Републике српске и Фонду за реституцију Републике Српске) по основу емитованих обвезница I и II емисије, које нису предмет пријевременог откупа, у износу од 338.766 КМ.

Остали издаци су мање исказани за 549.082 КМ, јер Општина, приликом измирења обавеза из 2016. године (објашњено у тачки 6.1 овог Извјештаја), у обрасцу ПИФ-а није исказала издатке по овом основу у наведеном износу, што није у складу са чланом 118. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.1.3. Разлика у финансирању

Негативна разлика у финансирању у обрасцу ПИФ исказана је у износу од 27.165 КМ. Настала је као разлика између исказаних буџетских средстава у износу од 10.572.479 КМ и исказаних буџетских издатака у износу од 10.599.644 КМ. По налазу ревизије потцијењена је за најмањи износ од 557.140 КМ, за износе мање исказаних осталих издатака (тачка 6.1.2.2) и расхода за текуће одржавање (тачка 6.1.2.1).

6.2. Биланс успјеха

6.2.1. Приходи

Приходи су у билансу успјеха исказани у износу од 7.016.414 КМ, а односе се на пореске и непореске приходе, грантове, трансфере између буџетских јединица (за која су објашњења наведена у тачки 6.1.1. овог Извјештаја) и приходе обрачунског карактера.

Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 117.409 КМ, а односе се на: помоћи у натури (6.624 КМ), приходе обрачунског карактера који су евидентирани по основу пореских и других фискалних прописа (79.472 КМ) и приходе обрачунског карактера по основу односа са другим јединицама власти (31.313 КМ). По налазу ревизије, због погрешне примјене рачуноводствених политика/ рачуноводственог третмана (приликом евидентирања потраживања по основу издатих рјешења за општинске накнаде), приходи обрачунског карактера су потцијењени за износ од 86.024 КМ, а разграничени приходи су прецијењени за исти износ (тачка 6.3.2.1 овог Извјештаја).

6.2.2. Расходи

Расходи су исказани у износу 8.032.292 КМ, а чине их текући расходи у износу од 5.708.666 КМ (за које су објашњења дата у тачки 6.1.2. овог Извјештаја) и расходи обрачунског карактера у износу од 2.323.626 КМ. Према налазу ревизије текући расходи су потцијењени за износ од 28.119 КМ (тачка 6.1.2.1 овог Извјештаја).

Расходи обрачунског карактера односе се на:

- расходе по основу амортизације од 2.181.755 КМ (Обрачун амортизације је вршен линеарном методом, примјеном годишњих амортизационих стопа на набавне вриједности средстава у складу са одредбама Правилника о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике - „Службени гласник Републике Српске“, број 110/16);

- расходе од усклађивања вриједности имовине од 111.713 КМ (за пренос краткорочних потраживања старијих од годину дана на сумњива и спорна потраживања) и
- остале расходе обрачунског карактера од 30.158 КМ (који се највећим дијелом односе на губитке од расходовања опреме).

По налазу ревизије исказани су мање за 26.755 КМ (тачка 6.3.1.1 Извјештаја).

6.2.3. Финансијски резултат

Финансијски резултат за период 01.01-31.12.2017. године исказан је у негативном износу од 1.015.878 КМ. Према налазу ревизије негативан финансијски резултат је исказан у већем износу за 31.150 КМ, због тога што су потцијењени: приходи обрачунског карактера за износ од 86.024 КМ (објашњено под тачком 6.3.2.1. Извјештаја), а расходи текућег одржавања за 28.119 КМ (тачка 6.1.2.1) и обрачунски расходи за 26.755 КМ (објашњено под тачком 6.3.1.1. Извјештаја).

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

Пословна актива Општине на дан 31.12.2017. године исказана је у нето износу од 65.592.093 КМ. Према налазу ревизије пословна актива је прецијењена за најмање 43.749 КМ.

6.3.1.1. Краткорочна финансијска имовина

Краткорочна финансијска имовина исказана је у нето износу од 546.126 (брutto вриједност 2.908.509 КМ и корекција вриједности 2.362.383 КМ).

Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 38.045 КМ, а односе се на средства на жиро рачунима.

Краткорочна потраживања исказана су у нето износу од 424.510 КМ (брutto вриједност 2.786.893 КМ и исправка вриједности 2.362.383 КМ), а чине их: потраживања по основу ненаплаћених пореза, доприноса и непореских прихода (364.737 КМ), потраживања од запослених (7.484 КМ) и остала краткорочна потраживања (52.289 КМ).

Краткорочна потраживања по основу ненаплаћених пореза, доприноса и непореских прихода исказана су у нето износу од 364.737 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања: за ненаплаћене остале порезе од 196.763 КМ (на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске), по основу накнада и такси од 148.792 КМ (од чега се на потраживања од ШГ „Градишка“ по основу накнаде по Закону о шумама односи износ од 79.471 КМ, а комуналну накнаду 61.094 КМ) и осталих непореских прихода од 19.182 КМ.

Сумњива и спорна потраживања исказана су у износу од 2.362.383 КМ, а односе се на ненаплаћена потраживања по основу пореских прихода (1.657.301 КМ - на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске) и по основу потраживања за ненаплаћене непореске приходе (705.082 КМ), од чега се највећи дио односи на потраживања за комуналну накнаду од физичких и правних лица (624.446 КМ). На позицији сумњивих и спорних потраживања и исправке вриједности потраживања по основу ненаплаћених непореских прихода, исказано је и спорно потраживање Општине од ЗП „Електрoкрајина“ а. д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Србац од 203.280 КМ по основу којег је покренут, а касније и обустављен судски спор. С обзиром на околности и расположиву документацију, надлежне општинске службе нису извршиле анализу основаности наведеног потраживања. Сумњива и спорна потраживања по основу комуналних такси износе 25.360 КМ, а ренте за погодност и урбанистичко техничке услове 27.208 КМ.

Општина је у циљу наплате потраживања по основу комуналне накнаде, закупа и комуналних такси предузела одређене радње (послате су опомене, а дио дужника је утужен), али исте нису дале резултате у виду повећања наплате ових потраживања. Закључно са 31.12.2016. године покренута су 53 судска спора за потраживања по основу комуналне накнаде из периода 2010-2013. година укупне вриједности од 150.353 КМ, а укупна потраживања Општине по правоснажно завршеним поступцима (19 судских спорова) са стањем на дан 31.12.2016. године износе 107.359 КМ. Од стране Општине, по основу правоснажно завршених поступака у њену корист, нису покренута извршења.

Потраживања од запослених (7.484 КМ) односе се на потраживања по основу примљених аконтација за службени пут (2.523 КМ) и потраживања по основу прекорачења утврђених лимита приликом коришћења мобилних телефона за текући период.

Остала краткорочна потраживања (52.289) највећим дијелом се односе на потраживања: од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске за средства по основу Закона о социјалној заштити (27.709 КМ), по основу накнаде за боравак дјеце у Предшколској установи „Наша радост“ (5.750 КМ), од „Банке Српске“ (8.057 КМ) и друго.

Унос података о промјенама у стању пореских потраживања извршен је на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе (извјештај из Јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима), сходно члану 13. став 3. Правилника о систему пореског књиговодства у Републици Српској.

Краткорочна разграничења су мање исказана за износ од 3.067 КМ (објашњено у тачки 6.3.2.1. Извјештаја).

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти исказана су у износу од 83.571 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања по основу: рефундација из доприноса за здравствено осигурање (46.255 КМ), расподјеле јавних прихода на дан 31.12.2017. године који су на јединствени рачун трезора Општине дозначени почетком наредне године (8.691 КМ), поравнања за више и погрешно уплаћене јавне приходе Пореској управи (14.164 КМ) и републичких обвезница (13.019 КМ).

Није извршена процјена наплативости, односно исправка вриједности осталих краткорочних потраживања од „Банке Српске“ (у банци је у 2016. години покренут ликвидациони, а у 2017. години стечајни поступак) у износу од 8.058 КМ и потраживања по основу рефундација за накнаду плата из доприноса за здравствено осигурање од 18.697 КМ (по основу рефундација из доприноса за здравствено осигурање код Предшколске установе „Наша радост“), што није у складу са чланом 73. став 2. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској, па су потраживања прецијењена за 26.755 КМ (за износ од 8.058 КМ прецијењена су остала краткорочна потраживања, а потцијењена: сумњива и спорна краткорочна потраживања у земљи, корекција осталих краткорочних потраживања у земљи и обрачунски расходи по основу усклађивања вриједности краткорочних потраживања, а за износ од 18.697 КМ потцијењена је корекција потраживања по основу рефундација за накнаду плата из доприноса и обрачунски расходи по основу усклађивања вриједности краткорочних потраживања), а обрачунски расходи по основу усклађивања вриједности краткорочних потраживања су потцијењени за исти износ. За наведени износ потцијењен је и финансијски резултат текуће године исказан у негативном износу.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се на дан билансирања врши процјена потраживања са становишта њихове наплативости како је

дефинисано чланом 73. став 2. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и да се предузму све законске мјере у циљу ефикасније наплате потраживања по основу непореских прихода.

6.3.1.2. Дугорочна финансијска имовина

Дугорочна финансијска имовина (1.153.894 КМ) односи се на: акције и учешћа у капиталу предузећа (871.966 КМ) и потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања (281.928 КМ).

Акције и учешћа у капиталу: Општина је на основу Закона о преносу права својине на капиталу Републике Српске у предузећима која обављају комуналне дјелатности на јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 5/10) у својим пословним књигама евидентирала акцијски капитал (по књиговодственој вриједности нето имовине предузећа у која се улаже) у КП „Водовод“ а. д. Србац у износу од 473.796 КМ (65% акцијског капитала), КП „Комуналац“ а. д. Србац од 166.464 КМ (65% акција) и оснивачки улог у ЈП „Деп-от“ Бања Лука од 51.498 КМ.

Потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања евидентирана су на основу помоћне евиденције из Пореске управе (извјештај из Јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима).

6.3.1.3. Нефинансијска имовина у сталним средствима

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у износу од 63.892.073 КМ (набавна вриједност 87.661.676 КМ и корекција вриједности 23.769.603 КМ), а односи се на произведену сталну имовину (53.955.725 КМ), непроизведену сталну имовину (9.814.044 КМ), драгоцјености (560 КМ) и нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми (121.744 КМ).

Према налазу ревизије, због неправилног евидентирања расхода текућег одржавања путне инфраструктуре исти су потцијењени, а нефинансијска имовина у сталним средствима и издаци за исту су прецијењени у износу од 20.061 КМ.

Општина је предузела одређене активности прописане Законом о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 70/06) у циљу прибављања доказа о правном основу за стицање права располагања - чланови 1 и 10. тачка 3. наведеног Закона, те Законом о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/08, 58/09 и 95/11), како би се општинска произведена и непроизведена стална имовина идентификовала, процијенила њена фер вриједност, укњижила у власничке књиге (катастар и грунтовницу) и на основу тога извршило евидентирање те имовине у пословне књиге Општине.

Општина није идентификовала и пописала сву потенцијалну имовину на коју, према наведеним законима, полаже право. Дио имовине значајне вриједности (зграде и објекти, путеви, улице и друга имовина) у пословним књигама Општине је исказан у вриједности накнадно извршених улагања без почетних признавања. Подаци о сталној имовини из главне књиге (осим у крајњем/укупном износу), нису усаглашени са подацима из књиге основних средстава по групама, подгрупама и аналитичким контима. Општина је донијела Одлуку о разврставању, управљању и заштити локалних путева и улица у насељу, али истом, осим локалних путева првог реда, нису разврстани локални путеви нижег реда (нису наведени називи путева, њихова дужина, врста подлоге и сл.), чиме нису створени потребни услови за адекватно планирање и извршавање активности везаних за одржавање или реконструкцију наведених објеката и вођење евиденције о истом.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се нефинансијска имовина у сталним средствима признаје, вреднује и класификује у складу са захтјевима МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема и одредбама Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.3.2. Пасива

Пословна пасива Општине на дан 31.12.2017. године исказана је у износу од 65.592.093 КМ, а према налазу ревизије иста је прецијењена за износ од 43.749 КМ.

6.3.2.1. Краткорочне обавезе

Краткорочне обавезе су исказане у износу од 4.204.114 КМ, а чине их: обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају до годину дана од 486.819 КМ (кредит „Addiko Bank“ 336.819 КМ и кредит код „Raiffeisen Bank“ од 150.000 КМ); обавезе за лична примања од 835.770 КМ (обавеза за: нето плату за октобар, бруто плате за новембар и децембар 2017. године и бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених од 201.474 КМ); обавезе из пословања у земљи (1.720.213 КМ); обавезе за расходе финансирања (5.033 КМ); обавезе за грантове (261.082 КМ); остале краткорочне обавезе од 109.999 КМ (од чега, обавезе које доспијевају до годину дана по репрограму обавеза за утрошену електричну енергију износе 60.329 КМ); краткорочна разграничења (85.204 КМ) и краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти од (699.994 КМ).

Обавезе из пословања у земљи највећим дијелом се односе на обавезе према добављачима од 844.092 КМ и погрешно класификоване обавезе по основу грантова и дознака на име социјалне заштите у најмањем износу од 527.158 КМ (односе се на обавезе по основу дознака на име социјалне заштите за: превоз ученика, стипендије, сталну новчану помоћ, додатак за помоћ и његу другог лица, смјештај штићеника у установама социјалне заштите и др.). Према налазу ревизије, на тај начин су прецијењене обавезе из пословања за износ од 519.100 КМ, а потцијењене обавезе по основу дознака на име социјалне заштите за износ од 527.158 КМ и трошкови одржавања јавне расвјете за 8.058 КМ (објашњено у тачки 6.1.2.1 Извјештаја).

Краткорочна разграничења исказана су износу од 85.204 КМ, а односе се на: разграничене приходе по основу ненаплаћених комуналних накнада и такси, закупа пословног простора и сервиса против - пожарних апарата, у износу од 88.271 КМ и разграничене расходе осигурања имовине и радника од 3.067 КМ – дуговни салдо. Према налазу ревизије разграничени приходи су прецијењени за 86.024 КМ, а потцијењени су обрачунски приходи по основу пореских и других фискалних прописа (објашњено под тачком 6.2.1. Извјештаја). Такође, краткорочно разграничени расходи (унапријед плаћене премије осигурања), исказани су на контима обавеза у износу од 3.067 КМ (дуговни салдо), умјесто на контима краткорочне финансијске имовине (под 6.3.1.1.).

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти од 699.994 КМ односе се на обавезе по кредитима које доспијевају до годину дана од датума билансирања и то по основу: револвинг фонда Министарства, пољопривреде, шумарства и водопривреде, у износу од 216.325 КМ, кредита од Аустријске владе за Пројекат изградње и реконструкције водовода у Општини Србац од 474.569 КМ и кредита Краљевине Белгије од 8.800 КМ.

У периоду од датума извјештавања до 28.02.2018. године измирене су обавезе из претходног периода у укупном износу од 869.980 КМ.

6.3.2.2. Дугорочне обавезе

Дугорочне обавезе исказане су у износу од 10.577.462 КМ, а односе се на дугорочне финансијске обавезе од 7.490.839 КМ (обавезе по основу хартија од вриједности од 3.500.000 КМ и обавезе по основу дугорочних кредита 3.990.839 КМ), дугорочна резервисања и разграничења (871.467 КМ), остале дугорочне обавезе (659.569 КМ) и дугорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (1.555.587 КМ).

Дугорочне финансијске обавезе по основу хартија од вриједности односе се на трећу емисију обвезница Општине. Скупштина општине је 05.09.2017. године донијела Одлуку о дугорочном задужењу Општине Србац путем треће емисије обвезница и Одлуку о трећој емисији обвезница јавном понудом. Емитовано је 35.000 обвезница, укупне номиналне вриједности од 3.500.000 КМ, доспијеће емисије је за 14 година од дана регистрације обвезница, уз камату од 5,5% и грејс период од 4 године у коме се исплаћује само камата. Министарство финансија је 18.09.2017. године дало сагласност за наведено задужење. Јединствени проспект за трећу емисију обвезница јавном понудом одобрен је рјешењем Комисије за хартије од вриједности од 23.10.2017. године, а Јавни позив за упис и уплату емисије обвезница објављен је 06.12.2017. године у Гласу Српске. Упис и уплату општинских обвезница треће емисије Општине Србац извршили су Фонд за развој и запошљавање Републике Српске а. д. у износу од 3.200.000 КМ и Гарантни фонд Републике Српске а. д. у износу од 300.000 КМ.

Трећом емисијом обвезница планирана је отплата доспјелих дуговања и регулисање рочности отплате дугорочних задужења Општине. Отплаћена су дугорочна задужења у укупном износу од 3.478.408 КМ, која се односе на:

- доспјела дуговања по основу обвезница из прве (155.587 КМ) и друге емисије (300.867 КМ) и извршен пријевремени откуп обвезница из прве (1.145.136 КМ) и друге емисије (1.026.086 КМ) обвезница у укупном износу од 2.627.676 КМ,
- пријевремену отплату дугорочног задужења у Новој банци а. д. Бања Лука у износу од 369.382 КМ и
- отплату пренесених обавеза-репрограма пореског дуга према рјешењима Министарства финансија у укупном износу од 481.350 КМ.

Дугорочне финансијске обавезе по основу дугорочних кредита износе 3.990.839 КМ, а односе се на кредит узет 2006. године од „Addiko Bank“ Бања Лука са намјеном: финансирање обавеза према извођачима радова, преузимање обавеза од других банака, измирење обавеза по основу судских спорова и реализацију инвестиционих пројеката. Са „Addiko Bank“ Бања Лука је закључено и осам анекса уговора који су се углавном односили на измјене отплатног плана кредита у краћим временским периодима. Анекс 8. је закључен 26.06.2017. године којим је Општини одобрено реструктурисање кредитних обавеза.

Остале дугорочне обавезе од 659.569 КМ односе се на репрограмиране обавезе за утрошену електричну енергију према ЗП „Електрокрајина“ а. д. Бања Лука (уговор о репрограму обавеза на рок од десет година закључен је у 2017. години).

Дугорочна резервисања и разграничења односе се на дугорочно разграничене приходе од 872.875 КМ по основу добијених средства која имају карактер условљене донације: станови РВИ добијени од Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, ватрогасно навално возило и друга ватрогасна опрема добијена од Ватрогасног савеза Републике Српске, путничко возило донирано Центру за социјални рад, војна опрема и др. Дугорочна резервисања се укидају и евидентирају на обрачунске приходе линеарном методом за износ обрачунате амортизације на годишњем нивоу.

Дугорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (1.555.587 КМ), односе се на обавезе по Пројекту „Изградња система водоснабдијевања Општине Србац“ који се финансира из кредита Аустријске владе од 1.441.187 КМ и кредит Краљевине Белгије од 114.400 КМ.

6.3.2.3. Властити извори

Властити извори су исказани у износу од 50.810.517 КМ, од чега су трајни извори средстава 10.686.011 КМ, резерве 1.615 КМ и финансијски резултат 40.122.891 КМ (финансијски резултат ранијих година од 40.900.730 КМ и негативан финансијски резултат текуће године од 777.839 КМ). Због одступања објашњених у тачки 6.2.3. Извјештаја, негативан финансијски резултат текуће године исказан је више за 31.150 КМ.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Ванбилансна евиденција на дан 31.12.2017. године исказана је у износу од 690.973 КМ. Највећим дијелом се односи на дате гаранције по основу кредитних задужења КП „Водовод“ а. д. Србац, КП „Комуналац“ а. д. Србац, ЈУ Центар за културу и спорт и ЈП „Деп-от“ д.о.о. Бања Лука. У односу на претходну годину ванбилансна евиденција је увећана за 38.834 КМ (смањен је износ гаранције за КП „Комуналац“ а. д. за 47.612 КМ, а повећани износи датих гаранција за: КП „Водовод“ за 24.563 КМ, ЈП „Деп-от“ д.о.о. за 49.289 КМ и ЈУ Центар за културу и спорт за 12.592 КМ).

6.4. Биланс новчаних токова

На основу исказаног позитивног нето новчаног тока из пословних активности од 739.967 КМ, негативног нето новчаног тока из инвестиционих активности од 334.698 КМ и негативног нето новчаног тока из активности финансирања од 430.704 КМ у 2017. години, стање готовине на крају периода износи 38.045 КМ и смањено је у односу на стање готовине на крају претходне године (63.480 КМ), за 25.435 КМ.

Биланс новчаних токова није састављен на начин како је то прописано чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, јер су за 20.051 КМ прецијењени новчани токови из инвестиционих активности, а потцијењени новчани токови из пословних активности, па Биланс новчаних токова у потпуности не пружа релевантне информације о новчаним токовима у складу са МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима (параграфи 21, 22 и 25).

Начелнику Општине препоручујемо да обезбиједи да се биланси новчаних токова сачињавају у складу са чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима (параг. 21, 22 и 25).

6.5. Временска неограниченост пословања

Општина је сходно МРС-ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја (параграфи 15. ц и 38) у Напоменама уз финансијске извјештаје дала образложење везано за сталност пословања.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Одлуком Владе Републике Српске број 04/1-012-2-3133/17 од 07.12.2017. године, са Републике Српске на Општину Србац пренесено је право својине на непокретностима (земљиште и објекти) уписаним у ПЛ број: 1025/1 КО Ситнеши и ЗК ул. 864 КО Ситнеши укупне површине 49.032 м² без накнаде, са намјером организовања пословних активности од стране Општине Србац (пословна зона).

Уговор о преносу права располагања на наведеним непокретностима између Владе Републике Српске и Општине закључен је 10.01.2018. године Општина у Напоменама уз финансијске извјештаје није објелоданила информацију везану за стицање власништва над предметном некретнином.

Општина је у Напоменама објелоданила податке о судским споровима за период 01.01-31.12.2017. године који се односе на поступање у предметима у којима је Општина странка у поступку. Општина је тужена страна у 14 парничних предмета чија вриједност спора без затезних камата износи 788.938 КМ (у 12 случајева предмет спора су новчана потраживања вриједности од 768.438 КМ, а у два случаја се ради о имовинско-правним споровима вриједности од 20.500 КМ). У 2017. години у корист тужиоца ријешена су три спора вриједности од 158.619 КМ, један спор чија је вриједност 334.315 КМ, окончан је повлачењем тужбе од стране тужиоца (са ЗП „Електрокрајина“ а. д. Бања Лука - ПЈ „Електродистрибуција“ Србац Општина је закључила споразум о репрограму обавеза), а један имовинско-правни спор вриједности од 500 КМ, ријешен је у корист Општине.

По основу тужби Општине у 2017. години водило се 59 парничних поступака укупне вриједности од 242.853 КМ (за 55 спорова предмет је наплата дуга по основу комуналне накнаде, а предмет 4 спора су имовинско-правни односи), без затезних камата и трошкова поступка. Од наведених спорова, 23 поступка чија је вриједност 113.346 КМ правоснажно је завршено у корист општине, два спора су окончана поравнањем, а један спор чија је вриједност 87.120 КМ (тужена је ЗП „Електрокрајина“ а. д. Бања Лука - ПЈ „Електродистрибуција“ Србац) окончан је повлачењем тужбе Општине.

Вршена је анализа и процјена исхода судских спорова на основу које је сачињена Информација о стању судских спорова на дан 31.12.2016. године коју је Скупштина општине усвојила 17.02.2017. године. Према наведеној информацији, процијењено је да би у 2017. години вриједност усвојених тужбених захтјева могла да износи 490.250 КМ.

Расходи по судским рјешењима буџетом за 2017. годину нису планирани, а Ребалансом буџета за 2017. годину планирани су у износу од 197.000 КМ. У 2017. години по основу судских спорова (за главницу, затезну камату и трошкове вођења поступка) извршено је плаћање у износу од 196.915 КМ.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Општина је саставила Напомене уз финансијске извјештаје, али исте нису у потпуности састављене у складу са МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, јер нису објелодањене информације у вези са примјеном МРС ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 88, тачке а, ц и д), информације о земљишту добијеном без накнаде и информације о разлозима непопуњавања упоредних података за претходну годину.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се Напомене уз финансијске извјештаје састављају у складу са захтјевима МРС ЈС и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Ревизијски тим

Божидар Кувелја, с.р.

Невена Малишановић, с.р.